Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2013-79 d.d. 14 maart 2013
(mr. B.F. Keulen, voorzitter, prof. mr. E.H. Hondius en mr. R.J. Verschoof, leden en mevrouw mr.drs. D.J. Olthoff, secretaris)

Samenvatting

Consument heeft een beroep gedaan op zijn bij Aangeslotene lopende rechtsbijstandverzekering in verband met een geschil rond de nalatenschap van zijn moeder. Bij die gelegenheid is discussie ontstaan omtrent het - door het overlijden van zijn moeder opeisbaar geworden - erfdeel van Consument in de nalatenschap van zijn vader, die vóór de ingangsdatum van de verzekering is overleden. In de verzekeringsvoorwaarden is bepaald dat er geen dekking is voor geschillen over erfenissen waarbij de erflater vóór de ingangsdatum van de verzekering is overleden. Consument vordert dekking voor dit geschil. De Commissie oordeelt dat de betreffende uitsluitingclausule niet voor meerdere uitleg vatbaar is. Tevens is de Commissie van oordeel dat een beroep van Aangeslotene op deze clausule in de gegeven omstandigheden niet als onredelijk of onaanvaardbaar kan worden aangemerkt. De vordering van Consument wordt afgewezen.

Consument,

tegen

ARAG- Nederland, Algemene Rechtsbijstand Verzekeringmaatschappij, gevestigd te Leusden, hierna te noemen Aangeslotene.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:
- het verzoek tot geschilbeslechting, ontvangen op 24 februari 2012, met bijlagen, waaronder het door Consument ingevulde en ondertekende vragenformulier;
- het verweerschrift van Aangeslotene;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Aangeslotene.

2. Overwegingen

De Commissie heeft het volgende vastgesteld.
Tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening heeft niet tot oplossing van het geschil geleid.
Beide partijen zullen het advies als bindend aanvaarden.
Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op maandag 26 november 2012 en zijn aldaar verschenen.

3. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

3.1 Consument heeft via een gevolmachtigde bij Aangeslotene een rechtsbijstandverzekering gesloten die onder meer dekking biedt conform de module "Vermogen". De ingangsdatum van de verzekering is 1 juli 2010.

3.2 In de rubriek "Vermogen" van de toepasselijke verzekeringsvoorwaarden is onder andere bepaald dat er dekking is bij een geschil over een erfenis met uitzondering van erfenissen waarbij de erflater vóór de ingangsdatum van de verzekering is overleden.

3.3 De vader van Consument is op 28 december 1984 overleden. Sinds die datum was Consument voor één zesde deel gerechtigd in de erfenis van zijn vader. Dit erfdeel is opeisbaar geworden na het overlijden van zijn moeder op 29 oktober 2010.

3.4 In haar testament heeft de moeder van Consument de vaststelling opgenomen dat de nalatenschap van de vader van Consument nihil beliep. In november 2010 heeft Consument een beroep gedaan op zijn rechtsbijstandverzekering in verband met problemen rond de afwikkeling van de nalatenschap van zijn moeder alsmede met betrekking tot de nalatenschap van zijn vader, omdat volgens Consument deze op het moment van diens overlijden niet nihil kon zijn geweest.

3.5 Aangeslotene heeft dekking verleend voor zover het door Consument voorgelegde geschil betrekking heeft op de zuivere nalatenschap van zijn moeder, meer specifiek het aan Consument toegekende legaat.

3.6 Aangeslotene heeft geen dekking verleend voor het verzoek van Consument om rechtsbijstand in verband met de vaststelling van de omvang van de nalatenschap van zijn vader.

4. De vordering en grondslagen

4.1 Consument vordert van Aangeslotene dekking met betrekking tot het geschil over het - na overlijden van zijn moeder op 29 oktober 2010 opeisbare - erfdeel van de nalatenschap van zijn vader.

4.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslagen.

- Ten onrechte stelt Aangeslotene dat de kwestie rondom de vaststelling van de omvang van de nalatenschap van de vader van Consument niet tot de afwikkeling van de nalatenschap van de moeder van Consument behoort.
  Het in de verzekeringsvoorwaarden opgenomen criterium, te weten dat de datum van overlijden van de erflater relevant is voor het antwoord op de dekkingsvraag, leidt tot onredelijke uitkomsten.
- De advocaat die Consument op kosten van Aangeslotene voor de afwikkeling van de nalatenschap van zijn moeder heeft geraadpleegd, heeft de zaak niet goed behandeld. Nadat deze advocaat de behandeling van de zaak had beëindigd, heeft Aangeslotene zelf ook niet adequaat gehandeld waardoor Consument ten onrechte verstoken is van de rechtshulp die hem op grond van de verzekeringsvoorwaarden toekomt.

4.3 Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd.

- In de toepasselijke verzekeringsvoorwaarden is bij erfrechtelijke kwesties als doorslaggevend criterium voor dekking de datum van overlijden van de erflater opgenomen, niet de datum van het opeisbaar worden van het erfdeel. Deze bepaling is juist opgenomen om te voorkomen dat de verzekeraar tijdens de looptijd van de verzekering wordt geconfronteerd met geschillen en verzoeken om rechtshulp die hun oorsprong vinden in gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden vóór de ingangsdatum van de verzekering.
- Er is na het overlijden van de moeder feitelijk een discussie ontstaan met de mede-erfgenamen over de vaststelling van de omvang van de nalatenschap van de vader van Consument op het moment van diens overlijden en hierop is nu juist de uitsluitingclausule van toepassing.
- Indien de verzekering van Consument was ingegaan vóór de datum van overlijden van zijn vader, zou Aangeslotene dekking hebben verleend voor het geschil over de vaststelling van de omvang van de nalatenschap van de vader. Het hanteren van het criterium van de datum van overlijden leidt - in tegenstelling tot hetgeen Consument stelt - niet tot onredelijke of onaanvaardbare uitkomsten.
- Voor de afwikkeling van de nalatenschap van zijn moeder heeft Consument op kosten van Aangeslotene een externe advocaat kunnen raadplegen. Deze heeft de zaak teruggeven aan Aangeslotene omdat er een verschil van mening was over de aanpak van de zaak. Aangeslotene heeft hierbij geheel conform de toepasselijke verzekeringsvoorwaarden gehandeld.

5. Beoordeling

5.1 Ter beoordeling is de vraag of Aangeslotene zich in deze kwestie - onder verwijzing naar de verzekeringsvoorwaarden - terecht op het standpunt heeft kunnen stellen dat voor de vaststelling van de omvang van de nalatenschap van de op 28 december 1984 overleden vader van Consument geen dekking bestaat op de sinds 1 juli 2010 bij Aangeslotene lopende rechtsbijstandverzekering. De Commissie oordeelt dat de redactie van de uitsluitingclausule in de rubriek "Vermogen" op zichzelf geen ruimte biedt voor de door Consument betoogde uitleg nu feitelijk vaststaat dat de vader van Consument is overleden vóór de ingangsdatum van de verzekering en Consument een geschil heeft met betrekking tot de vaststelling van de omvang van de nalatenschap van zijn vader op het moment van diens overlijden op 28 december 1984. De uitsluitingclausule, waarin is bepaald dat geen dekking bestaat voor geschillen over erfenissen als de erflater vóór de ingangsdatum van de verzekering is overleden, is niet voor meerdere uitleg vatbaar

5.2 In het algemeen geldt dat een uit een overeenkomst voortvloeiende regel niet van toepassing is indien dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn (artikel 6:248 lid 2 BW). Voor zover Consument van mening is dat het beroep van Aangeslotene op de meergenoemde uitsluitingclausule tot een onredelijke uitkomst leidt, deelt de Commissie deze opvatting niet. De vaststelling van de omvang van de dekking behoort tot het vrije maatschappijbeleid van

verzekeraars. Een feit van algemene bekendheid is dat de verschuldigde premie op de dekkingsomvang is afgestemd. Voor Consument was bij het afsluiten van de verzekering duidelijk in de polisvoorwaarden te lezen dat het onderhavige geval niet binnen de dekking valt, ook niet als de discussie over de omvang van de nalatenschap van vader pas na het sluiten van de verzekering zou ontstaan.
De Commissie overweegt verder dat, nu Consument formeel gezien niet deelt in de erfenis van zijn moeder, de afwikkeling van haar nalatenschap om die reden ook geen aanknopingspunten biedt om van Aangeslotene te verlangen dat deze tevens dekking verleent voor de vaststelling met terugwerkende kracht van de omvang van de nalatenschap van de vader van Consument.
De Commissie oordeelt dat het beroep van Aangeslotene op de meergenoemde uitsluitingclausule daarom niet als onredelijk of onaanvaardbaar kan worden aangemerkt.

5.3 Het voorgaande leidt de Commissie tot het oordeel dat de vordering van Consument wordt afgewezen. Alle overige door partijen ingebrachte stellingen en argumenten kunnen niet tot een ander oordeel leiden.

6. Beslissing

De Commissie wijst, als bindend advies, de vordering af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak.